

RTU studiju kurss "Mūsdienu latviešu literārā valoda: pragmatika"

OL000 Liepājas akadēmija

Vispārējā informācija

Kods	LA0647
Nosaukums	Mūsdienu latviešu literārā valoda: pragmatika
Studiju kursa statuss programmā	Obligātais/Ierobežotās izvēles
Atbildīgais mācītspēks	Linda Lauze - Doktors, Profesors
Apjoms daļās un kredītpunktos	1 daļa, 3.0 kredītpunkti
Studiju kursa īstenošanas valodas	LV
Anotācija	Kursā tiek pilnveidota izpratne par pragmatikas pamatjēdzieniem un konteksta nozīmi, salīdzinot ar gramatiku un semantiku. Tiek attīstītas pētnieciskās iemaņas analizēt valodas lietojumu mutvārdu un rakstveida saziņā. Tiek piedāvātas idejas, kā mērķtiecīgi veidot valodas lietpratību skolēnos daudz kultūru klasē.
Mērķis un uzdevumi, izteikti kompetencēs un prasmēs	Studiju kursa mērķis ir veidot latviešu valodas un literatūras skolotājiem nepieciešamo izpratni par konteksta ietekmi uz vārdu un vārdformu semantiku; noteikt būtiskākos faktorus, kuri saziņas situācijās ietekmē nozīmes modifikācijas. Studiju kursa uzdevumi: 1. Salīdzināt un raksturot līdzīgo un atšķirīgo gramatikas, semantikas un pragmatikas pētījumus; 2. Analizēt valodas un citas zīmes ārpus konteksta un kontekstā, nosakot valodas un tās lietotāju mijiedarbību; 3. Pētīt valodas lietojumu mutvārdu un rakstveida saziņā; 4. Ģenerēt idejas par uzdevumu veidiem, kuri varētu tikt izmantoti skolēnu valodas lietpratības attīstīšanai skolā.
Patstāvīgais darbs, tā organizācija un uzdevumi	Lasīt teorētisko literatūru par deiktiskajām norādēm un to nozīmi teksta semantikas padziļinātā izpratnē; sagatavot piemērus, kuros vērojama deiktisko norāžu izmantošana. Iepazīties ar pētījumiem par vārdu un vārdformu semantikas pragmatiskajiem aspektiem, apkopot būtiskākās atziņas par noteiktu latviešu valodas vārdu un vārdformu semantiku daudzveidīgos kontekstos. Pētīt teorētisko literatūru par veiksmīgu saziņu un tās nosacījumiem 21.gs., veidot secinājumus par valodas lietpratības izpratni un nozīmi profesionālās saziņas un sadarbības veidošanā. Pētīt pieklājības teoriju un tajā paustās atziņas, analizēt to no Latvijas perspektīvas (publiskās saziņas tradīcijām un aktualitātēm mūsdienās), veidojot būtiskākos secinājumus un ieteikumus lingvistiskās uzvedības (pieklājības) veicināšanai. Iepazīties ar starpkultūru pragmatikas pētījumiem, kuros uzsvērtas atšķirības starp dažādām kultūrām valodas un žestu lietojumā; pētīt stratēģijas, kuras tiek ieteiktas starpkultūru komunikācijas barjeru pārvēršanā. Pētīt jaunus izglītības standartus un tajos iekļautos jautājumus skolēnu starpkultūru pragmatikas attīstīšanai, piedāvāt idejas, kā šo tematu varētu iekļaut latviešu valodas un literatūras stundās.
Literatūra	Obligātā/Obligatory: 1. Jansone, I., Vulāne, A. (red.) (2018). Latviešu valodas rokasgrāmata. Pragmatika. Pieejams: http://valodasrokasgramata.lv 2. Plaude I. Pragmatika (2004). Rīga: SIA JUMI. 3. University of Sheffield (2012). All about Linguistics. To discover and understand. Pragmatics. Pieejams: https://sites.google.com/a/sheffield.ac.uk/aal2013/branches/pragmatics 4. Wierzbicka A. (2003). Cross-Cultural Pragmatics: The Semantics of Human Interaction. Mouton De Gruyter. Papildu/Additional: 1. Nītiņa D. (2007) Valodniecības jautājumi. Rīga: RTU izdevniecība. 2. Skujiņa, V. (red.) (2007). Valodniecības pamattermiņu skaidrojošā vārdnīca. Rīga: LU LVI Citi informācijas avoti/Other sources of information: 1. Dabašinskiene I. (2012) Gender Differences in Language Acquisition: A Case Study of Lithuanian Diminutives. Journal of Baltic Studies. Volume 43. Routledge, June 2. Druviete I. (2003) Dells Haimzs un viņa komunikatīvās kompetences teorija. Kentaurs. Nr. 30. Sociolingvistika. Rīga: Minerva 3. Hilpert, M. Speech acts and conversational maxims (videolekcija). Pieejams: https://www.youtube.com/watch?v=SMAngweLPyo 4. korpus.lv 5. Linguistica Lettica. Rīga: LU LaVI 6. Valodas prakse: vērojumi un ieteikumi. Rīga: Latviešu valodas aģentūra 7. Valodu apguve: problēmas un perspektīva. Zinātnisko rakstu krājums. Liepāja: LiePA.
Nepieciešamās priekšzināšanas	"Mūsdienu latviešu literārā valoda: leksikoloģija un frazeoloģija". "Mūsdienu latviešu literārā valoda: morfoloģija I". "Mūsdienu latviešu literārā valoda: morfoloģija II".

Studiju kursa saturs

Saturs	Pilna un nepilna laika klātienē studijas		Nepilna laika neklātienē studijas	
	Kontakt stundas	Patstāv. darbs	Kontakt stundas	Patstāv. darbs

1. temats. Gramatika, semantika, pragmatika. Jēdzienu izpratne, kopīgais un atšķirīgais gramatikas, semantikas un pragmatikas pētījumos. Runas akti un valodas funkcijas. Izteikuma tiešā un slēptā satura attiecības. Pētījumi pragmatikā, to nozīme valodas padziļinātas izpratnes un apzinātības (awareness) veidošanā. Seminārs: Latviešu valodas vārdu un vārdformu semantikas pragmatiskie aspekti.	10	16	6	20
2. temats. Komunikatīvā kompetence, diskurss, sadarbība. Sarunas normas, saziņa, sadarbība. Veiksmīgas saziņas un sadarbības nosacījumi (P.Graisa kooperativitātes pamatprincipi). Seminārs: Piekļāvības teorija.	14	18	6	24
3. temats. Starpkultūru pragmatika. Starpkultūru pragmatikas jautājumi jaunajā mācību saturā, šo tematu attīstīšanas iespējas latviešu valodas un literatūras stundās.	8	18	4	24
Kopā:	32	52	16	68

Sasniedzamie studiju rezultāti un to vērtēšana

Sasniedzamie studiju rezultāti	Rezultātu vērtēšanas metodes
Zināšanas: 1. Prot paskaidro un ilustrēt ar piemēriem savu izpratni par jēdzieniem gramatika, semantika, pragmatika; definēt nozīmīgākos jēdzienus, kas apgūti pragmatikas kursā, demonstrējot to konceptuālo izpratni (runas akti, semantiskā implikācija, deiktiskās norādes, komunikatīvā kompetence, neverbālā komunikācija, lingvistiskā piekļāvība, diskurss, valodas konvencijas). 2. Izprot normatīvajos izglītības dokumentos iekļautos jautājumus, kas saistīti ar valodas un kultūras izpratni, lietpratību dažādu valodu un kultūru saziņā.	Atzīme tiek aprēķināta kā vidējā svērtā atzīme par: - nodarbību regulāru apmeklējumu un aktīvu darbu semināros (pozitīvs vērtējums par semināra jautājumiem); - patstāvīgo darbu izpildi (starp pārbaudījumu rezultāti); - gala pārbaudījumu: eksāmens.
Prasmes: 3. Spēj semināros argumentēti paust viedokli par apgūtajiem tematiem (vārdu un vārdformu semantiku un tās maiņu atkarībā no konteksta), argumentācijā izmantojot autentiskus latviešu valodas lietojuma piemērus (no valodas korpusiem vai citiem avotiem). 4. Spēj iesaistīties diskusijās, atklājot komunikācijas un sadarbības prasmes (arī dažādu valodu un kultūru vidē). Reflektē par zināšanām un prasmēm, kuras atspoguļo profesionālo kompetenci lingvistiski neviendabīgā daudz kultūru klasē. 5. Spēj reflektēt par jauniegūto zināšanu nozīmi savas valodas lietpratības analīzē un skolēnu valodas attīstībā; izsaka priekšlikumus par atsevišķu pragmatikas jautājumu iekļaušanu skolēnu vecumposmam atbilstošos uzdevumos.	Atzīme tiek aprēķināta kā vidējā svērtā atzīme par: - nodarbību regulāru apmeklējumu un aktīvu darbu semināros (pozitīvs vērtējums par semināra jautājumiem); - patstāvīgo darbu izpildi (starp pārbaudījumu rezultāti); - gala pārbaudījumu: eksāmens.
Kompetence: 6. Pārzina dažādu valodu un kultūru komunikāciju, attīstot ieradumus izteikties skaidri, nepārprotami, precīzi, atbilstoši saziņas situācijai, reflektējot par to metalīmenī – kā mērķtiecīgi valodas lietpratību veidot un attīstīt skolēnos, tostarp lingvistiski un kultūru ziņā neviendabīgā mācību klasē.	Atzīme tiek aprēķināta kā vidējā svērtā atzīme par: - nodarbību regulāru apmeklējumu un aktīvu darbu semināros (pozitīvs vērtējums par semināra jautājumiem); - patstāvīgo darbu izpildi (starp pārbaudījumu rezultāti); - gala pārbaudījumu: eksāmens.

Studiju rezultātu vērtēšanas kritēriji

Kritērijs	% no kopējā vērtējuma
Nodarbību regulārs apmeklējums un aktīvs darbs semināros (pozitīvs vērtējums par semināra jautājumiem)	20
Patstāvīgo darbu izpilde (starp pārbaudījumu rezultāti)	50
Eksāmens	30
Kopā:	100

Studiju kursa plānojums

Daļa	KP	Stundas			Pārbaudījumi		
		Lekcijas	Prakt d.	Laborat	Ieskaite	Eksām.	Darbs
1.	3.0	16.0	16.0	0.0		*	